

privoili tudi njeni starši. Ko se je peljala cela družba proti cerkvi, je padel šimel na tla in ni več ustal. Nenadna konjska smrt je nevesto tako prestrašila, da je padla v nezavest. Ko se je zopet zavedla, se je branila poroke, ker bo njeno zakonsko življenje gotovo nesrečno. Da se je pustila poročiti, je pomagalo le to, ker so gostje mrtvega šimla izpregli in potegnili nevestino kočijo do cerkve gostje samskega stanu.

Z britvijo umoril bika. Med bikoborsko predstavo je v Salamanki (v Španiji) nek bik podrl ograjo v areni, zbežal na cesto ter jo ubral v obljudene mestne ulice. Tam se je zakadil v vrata mestne hiše, jih porušil ter odmarširal po stopnjicah v prvo nadstropje, kjer se je podal naravnost v zavarovalno dvorano. Z nekim slugom, ki ga je skušal ovirati pri tem sprehodu, je napravil kratek proces in ga je enostavno zabodel. Ko je nato v dvorani stresel jezo nad svojimi dozdevnimi sovrstniki, ki jih je videl v ogledalih, je še prevrnil vse pohištvo in se nato vrnil na težavno pot po zavutih stopnjicah nazaj na ulico. Tam se je zakadil v gručo ljudi in ranil dve osebi. Nek korajžen mladenič ga je končno ukrotil na ta način, da je splezal na svetilniški drog, se od tam spustil na hrbet živali in ji z britvijo prerezal vrat.

Bal se je živ iti pod zemljo. Strašno se je bal Henry Salomon iz New Yorka, da bi ga mogoče kdaj ne zadela navidezna smrt in bi moral biti živ pokopan. V svoji oporoki je zato postavil varnostne določbe, kako naj ravnajo z njim po smrti. Predvsem mu morajo takoj dati injekcijo z adrenalinom v srce, tako, da ga spravijo zopet h gibanju, ako bi še ne bilo slučajno mrtvo. Ako bi to ne imelo uspeha, morajo nato pustiti skozi tri dni njegovo truplo nedotaknjeno, in skozi ta čas ne smejo poklicati nobenega pogrebnika ali koga drugega, ki bi ga lahko kaj poškodoval. Še le po treh dneh lahko napravijo z njim, kakor delajo navadno s trupli drugih zemljanov. Previdnežu so njegovo željo izpolnili, a kljub čakanju ni pokazal nikake želje, da bi pričel še enkrat živeti.

Prva zgodovinsko znana stavka. — Prvo, zgodovinsko dokazano stavko so uprizorili — muzikanti. Rimski zgodovinar Livij poroča, da je stopila leta 311 pred Kristusom celotna »organizacija« rimskih godbenikov v stavko, ker so jih hoteli iz prevelike štedljivosti prikrajšati v navadi obstoječo prosto pojedino, ki se je vršila njim na čast vsako leto na Kapitolu. To je godbenike tako razkačilo, da so kratkoma pobrali svoja šila in kopita oziroma godala, ostavili Rim in se preselili v bližnji Tibur, sedanji Tivoli. Oblasti so bile v največji zadregi, kajti narodne svečanosti brez godbe, daritve bogovom brez godbe, to je bilo nekaj, česar bi si v starem Rimu nihče ne mogel predstavljati. Poskusile so torej z zvijačo. Muzikante so po svojih odposlancih vsakega posebej upijanili in jih dali tudi vsakega posamič prepeljati v Rim. A niso računali z njihovo trmo in vzajemnostjo. Ko so se močje iztreznili, ni bilo nobenega med njimi, ki bi se dal

pregovoriti, da bi postal stavkokaz. — Tedaj so morali gospodje hočeš nočeš ugrizniti v kisló jabolko in so priznali stavkujočim za vse večne čase stare pravice. Spora je bilo tedaj mahoma konec.

Enajst dni na plavajočem ledu. Lovci na tulnje ali morske pse so se podali z otoka Sachalin v Japonskem morju na plavajoči led, da bi tem lažje izsledili zaželjeni plen. Baš, ko so že bili na ledeni plošči, so zapazili, da je bil led tenak in se je lomil na vseh koncih ter krajih. Ko je priplaval mimo njih ledeni grič, so se pognali vsi trije z nevarne plošče nanj. Ugotovili so, da so na neki ledeni gori, ki je izredno ravna in so lahko na njej stali. Pri vsem tem pa niso imeli nobenega upanja, da bi se zopet lahko vrnili na suho, ker plavajoči led v njihovi bližini ni bil zanesljiv in radi tega so se držali plavajoče ledene gore. Ko so že prebili deset dni na ledu je zima močno pritislila in iz meglene daljave so se pričela dvigati cela gorovja. Lovci so bili skrajna mnenja, da se bližajo obali, ko je naenkrat kriknil eden od njih: »Ledena gora!« Z neverjetno naglico se jim je bližalo kakih 30 ledenih velikanov, od katerih so bili obdani v kratkem času. Lovci

so zašli v največjo življenjsko nevarnost. Ako bi zadel eden od plavajočih orjakov ob njihov led, bi ta počil in sledila bi gotova smrt v ledeno mrzlem morju. Z nepopisnim smrtnim strahem so zasledovali bližanje trideseterih ledenikov. Dva sta razpadla in se raztreščila pred njihovimi očmi, ker sta trčila med strašnim pokom eden ob drugega. Radi sunka se je približal manjši del razletele ledene gore ledu lovcev, a ga je na srečo le nekoliko osmeknil. Kako dolgo je trajala smrtno nevarna vožnja med ledeno grozo, lovci danes ne znajo. Mraz jih je tolikanj prevzel, da so zgubili zavest. Po ključih, kateri so udarili na njihova ušesa kakor v sanjah, se je prebudil eden izmed njih, ki je še bil najbolj pri močeh. Slišal je človeške klice, se otreseš omedlevice in razmišljal: ali so glasovi istina ali le slepilo. Na največje veselje je zagledal v bližini lovsko ladjo, s katere jih je zval po posebnem zvočniku kapitan. Vzdrnil je še druge tovariše in pričelo se je nadvse težavno rešilno delo. Komaj in komaj so spravili ribiči onemogle lovce z leda in jih prenesli po 11 dneh nezabne vožnje na ladjo.

Nekaj o prebivalcih največje puščave.

Največja puščava na celem svetu je Sahara v Afriki. — Meri 8 milijonov kvadratnih kilometrov, prebiva pa na tej ogromni ploskvi le pol milijona ljudi. Prebivalci Sahare se imenujejo Berbi, ki so močno pomešani z zamorsko krvjo, katera se jih je oprijela s prodiranjem zamorskih plemen od juga in v dobi trgovanja z zamorskimi — sužnji.

Berbe delijo na dve glavni skupini: Tuarej skupina se podi po zapadu puščave do črte Mursuk-Tsad jezero; na vzhodu Sahare prebiva Tibbu ali Teda skupina.

Saharčani so zagrizeni mohamedanci. Po telesu so suhljati, mišičasti, utrjeni ter odporni napram gladi in žeji. Ker je Sahara puščava, jih sili že od nekdanj narava sama k roparskemu življenju. Berbi so najbolj opasni tolovaji za od kulturnih naselbin obljudene — oaze in karavane.

Sinovi puščave so goljufivi, nezaup-

ljivi in mislijo le na svoj lasten dobrobit. Če pa srečajo koga, je njihov pozdrav izredno dolg obred le radi tega, da bi dobili čas za spoznanje in ogled tujca.

Kake državniške organizacije sploh ne poznajo. Le za slučaj večje nevarnosti se združijo več plemen za obrambo. Sicer pa živijo posamezna plemena med seboj v sovraštvu, se napadajo in skušajo izropati eno drugo.

Berb pozna le svojo lastno družino, v kateri je neomejen gospodar.

Po zanimanju so Berbi pastirski narod, ki goni črede konj, kamel ter ovac iz enega kraja v drugega, kjer je kaj zelenja.

Kadar jim gre za rop, potujejo po neizmerni puščavi po cele tedne daleč.

Nekaj posebnega je njihovo pokrivalo, ki jim zakriva ter brani obraz proti neznosni vročini ter je tako zavito, da lukajo izpod obraznega zagrinjala samo tolovajsko lokave oči.

Samotarja na zapuščenem otoku.

Časopisje celega sveta se ukvarja z življenjem berlinskega zdravnika dr. Ritterja in njegove soproge, ki sta se naselila prostovoljno pred leti na otočju Galapagos (ki leži pred Osrednjo Ameriko) in životarita po vzgledu Robinzona. Slučajno je odkril samotarja ameriški letalec, ki je moral pristati na otoku, ker se mu je aeroplan pokvaril in ga je popravil. Po vrnitvi v Newyork je obvestil pilot javnost o dveh najnovejših Robinzonih. Ko se je raznesla ta vest po svetu, se je začelo vse zanimati za Galapagos otočje, ki obstoja iz 18 malih otokov, najmanjši niso računai. Otoki so sredi ugasli ognjeniki. Podnebje, rastlinstvo in živalstvo

je tamkaj tako, kakor malokje in sploh nikjer drugod na svetu. Največji otok se imenuje Albemarle, njegovi sosedji so: Narborough, Infatigable in Chatam. Na zadnjem prebiva nekoliko ljudi.

Galapagos bi rekli po našem: otočje vilikih želv, ker ravno tamkaj živijo največje takozvane orjaške želve, ki so po drugod že davno izumrle. Velikanski kuščarji predpotopne zunanosti se plazijo po lavinih pobočjih. Istotako se nahajajo v bližini otočja ob morski obali kuščarji in je to edina vrsta te golazni, ki je črna in se potika po votlinah ob morju. Zjutraj se podajo v valove, kjer se hranijo z raznim morskim rastlinstvom. Videti je tam-

kaj morske leve, rdeče ogromne rake in razne druge najbolj čudne živali. — Otočje je raziskal ameriški naravoslovec Beebe. Ko se je vrnil nazaj v Newyork, ga je ogovoril šofer avtotakse in mu povedal, da je živel tudi on pred leti v sredini Galapagos otokov. Šofer je bil poprej pomorščak. Njegova ladja se je razbila in oni, ki so se rešili, so dosegli otok Albemarle. Z ladje niso mogli vzeti prav nič: ne obleke, ne prehrane in ne orožja, izvzemši nožev. Le kapitan je prinesel seboj zavoj denarja.

Iz poglavja o živalski muhavosti.

Znano je, da ni trmast samo pametni človek, ampak tudi žival. Še na tako dobro šolano ter udano zverjad se ni zanesti ob vsaki priliki. Znameniti cirkuski krotilec, ki je bil uslužben v več velikih cirkusih, je obelodanil te dni iz lastne izkušnje glede živalske muhavosti te-le omenka vredne zanimivosti:

Enkrat je nastopilo v cirkusu pred občinstvom 12 mladih slonov. Korakali so eden za drugim v krogu in bi se bili morali naenkrat vsi vleči na povelje krotitelja. Bogznaj iz katerega vzroka so odrekli vsi pokorščino. Nobeno strahovanje ni pomagalo, sloni so stopali v krogu, ulegel se ni nobeden. Komaj so jih spravili izpred gledalcev. Ko so bile živali v svojih stajah, so ubogale. Celih 14 dni pa ni hotela omenjena skupina poslušniti gospodarja javno pred radovedneži. Po preteku 14 dni še le so se sloni zopet in vedno pokorili.

Nekoč je sedel stari slon v težkem tovornem avtomobilu, katerega je tiščal naprej z glavo njegov tovariš. — Slonski potnik je brez vsakega povoda skočil z vozila in pomagal prijatelju porivati avto. Nikdo ga ni mogel pripraviti do tega, da bi bil pri isti predstavi sedel zopet v voz.

Dva indijska slona sta se sprla med seboj pri dobro obiskanem nastopu. — Spor, ki je grozil z vso resnostjo, so onemogočili na ta način, da so enega slona porinili izpred gledalcev. Ko je videl drugi, da je ostal sam brez nasprotnika, je zajel iz čebra z rilcem vodo in je brizgal med prestrašeno občinstvo. Nad obiskovalci cirkusa si je spuščal tako dolgo jezo, dokler niso pobegnili vsi.

Po trditvi strokovnjakov je najbolj trmasta kamela. V cirkusu je nastopala dobro izvežbana kamela z imenom »rustan«. Pri ježi je brzela v travu in galopu, se vzpenjala kvišku ter padala nazaj na tla, dokler ni odfrčal z njene hrbta najboljši jezdec. Ko je bil jezdec iz sedla, je šla kamela od enega sedeža do drugega in pljuvala obiskovalcem v obraz in po obleki. Kakor znano, je kamelina slina nekaj neznosno gnusnega in je sploh ni spraviti iz obleke. Ko so zavarovali žival proti pljuvanju z nagobčnikom, sploh ni hotela nastopati pred javnostjo.

Žrebec »princ« se je ponašal pri nastopih s tem, da se je vrtel na zadnjih nogah po kotajočem se sodu. Pri neki predstavi, pa se je med valjanjem soda razjezil, skočil v krotitelja ter ga hotel

Brodolomci so žvotarili nekaj mesecev na nerodovitnem otoku. Vsaki dan so zaklali po eno od orjaških želv, pili so njeno kri in uživali mast. Le eden od njih se ni vrnil. Zgubil je pamet, želvine krvi ni mogel piti in radi tega je tamkaj umrl. Kapitan je pozabil vzeti seboj svoje zlato. To je še danes skrito na otoku, ker je njegov lastnik že — mrtev in on je edini, ki zna za skrivališče zaklada, ni imel doslej prilike, da bi bil obiskal samotno otočje, ki je brez vsake zveze potom ladij.

razbiti s kopiti. Ko so ga nagnali iz arene v hlev, se je pustil mirno privezati k jaslom od navadnega kočijaža, kateremu je bil posebno udan. Ta mož se je lahko ulegel v hlev pod žrebca in je tolikokrat pod njegovim trebuhom mirno spal, ne da bi mu bila tolikokrat do besnosti razljutena žival skrivila le en las.

V skandinavskem cirkusu so nastopali severni medvedi. Naučeni so bili, da so se spuščali po navpično položeni deski eden za drugim od zgoraj navzdol. Najstarejši, ki se je vsikdar popeljal prvi po deski, je pri predstavi naenkrat obstal na vrhu. Ko so držali njegovi tovariši po zadnjicah, je gugal desko od zgoraj tako dolgo sem ter tja, da se je prevrnila s celo medvedjo družino. Pomagali so si nekaj časa na ta način, da so pustili medveda, da je uganjal svoje fokseline na zabavo občinstva s tovariši. Lepega večera, ko bi bil moral prevrniti desko, je skočil konju za vrat in mu ga hotel pregrizniti. V zverjad se je pognal krotitelj z železnim drogom. Tekala sta eden za drugim po areni, a že je zagrabil 12 centov težki kosmatinec zapovednika za roko. Baš v tem opasnem trenutku sta bila medved in napadeni pred majhnim otrokom, ki je ves preplašen zaupil nad zverjadjo. Medved se je otrokovega krika tako ustrašil, da je pustil krotitelja in začel mirno vohati ter lizati kriččega dečka.

Zelo ljubosumne so zveri mačke kakor levi in tigri. Zgodilo se je že večkrat, da je napadel tiger krotitelja samo radi tega, ker je pobožal njegovega tovariša poprej nego njega.

V belgijskem zverinjaku je bil lev, ki je ugrabil nekoč hlapcu slamnati klobuk. Občinstvu se sploh ni maral pokazati brez slamnjaka v gobcu.

V cirkusu na Balkanu je nastopala v veliko zabavo gledalcev velika opica v vseh mogočih ulogah. Pri neki predstavi se je zagledala v gospo v loži z mogočnim klobukom. Skočila je z odra, se pognala proti dami, jej strgala z bliskavico klobuk in razmetala kose med krohotajoče se občinstvo.

Nikdar se ne morejo krotitelji zverin zanesti, da jim bodo te pokorne pri predstavi in izvršile napovedani program. Dobre četrte ure pred pričetkom nastopa se mora vsak krotitelj prikupiti zverjadi na ta ali oni način, ker sicer bi se razbil celi nastop na trmi ene ali druge živali

Iz življenja največje ptice.

Največja ptica je danes noj, ki se podi v skupinah po stepah Afrike. Noja lovijo radi njegovih dragocenih peres in ga bodo s časom iztrebili popolnoma. Naše čitatelje bodo zanimale nekatere zanimivosti iz življenja orjaške ptice, katerega so natančno raziskali še le najnovejši angleški naravoslovci, ki so svoja raziskovanja fotografirali in jih objavljajo po časopisju.

Noj se loti navadno valenja 16 jaje, ker toliko jih gre v njegovo gnezdo. — Znamenito ter čudno pri tem ptičjem orjaku je dejstvo, da valita samec in samica. Črni samec (petelin) sedi na gnezdu v noči, samice (kokoši) po dnevu. Kakšen in koliko vpliva ima na razvoj nojevih jajc afriško vroče sonce, naravoslovci niso mogli dognati. Našli so večkrat od starih nojev po nekaj ur zapuščena gnezda, ko so se odpravile ptice pit, nikdar se pa to ni zgodilo sredi poldneva, ko pripeka sonce z največjo vročino.

Noji žive v družinah in sicer gospodarji eden petelin nad petimi kokoši. — Cela družina izkoplje kje na ravnem v pesek gnezdo za valenje. Je to priprosta udolbina, ki ni na zunaj prav nič prikrita ali kako zavarovana. Najbrž je nojevo gnezdo radi tega tako priprosto, da zapazi ptič z dolgim vratom že od daleč bližajočo se nevarnost. Ako se bližajo šakali ali hijene gnezdu, da bi požrle jajca, se dvigne valilec z gnezda in cela družina začne z neverjetno naglico tekati sem in tja, da zabriše z beganjem mesto valitve.

Značilno je tudi to pri noju, da ne leže jajc v skupno gnezdo ena samica, ampak vseh pet. Kolikokrat se zgodi, da znesejo kokoši med dnevom v skupno ležišče do 40 jajc. Ko sede v noči petelin na jajca, jih pomeče z ležišča toliko, da na preostalih lahko sedi, jih skrije pod kožo in ogreva s svojo telesno toploto. Ako vali samec, krožijo krog njega samice, se mu klanjajo in si snažijo perje, kakor bi se hotele svojemu vodniku posebno priljubiti ter prikupiti.

Mladi nojčki prihajajo iz jajčih lupin po preteku 42 dni in so dokaj nerodne stvarce na dolgih nogah. Starši jih krmijo skraja z vsebino od samec iz gnezda izločenih jajc. Zaščitnik naraščaja je samec, ki se postavi v bran napram vsakemu napadalcu. Večkrat se očka pred slabejšim sovražnikom potuhne, kakor bi niti ne opazil njegovih sovražnih nakan. Ko pa zaide mladež v resno opasnost, skoči stari kvišku in prežene neljubega gosta.

Mladež roma po stepah za starimi, dokler ne doraste in si ustvarijo mladi petelini svoje lastne družine po vzgladu staršev.

Anglež Martin Johnson in njegova soproga Osa sta opazovala po stepah Afrike še to-le redkost:

Srečala sta nekoč 12 starih nojev, katerim je sledilo nad 100 mladih od bogzna koliko drugih družin. Stari so stopali ponosno naprej kakor kakí bogataši, mladina jim je sledila v ulogi beračev in miloščinarjev.